

Innst. 241 S

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Prop. 63 S (2013–2014)

Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Colombia og en bilateral landbruksavtale mellom Norge og Colombia, begge av 25. november 2008

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Hovedinnholdet i proposisjonen

EFTA-statene og Colombia undertegnet 25. november 2008 en frihandelsavtale. Avtalen omfatter handel med varer, handel med tjenester, investeringer, offentlige anskaffelser, immaterielle rettigheter, konkurranse, tvisteløsning og teknisk bistand.

Hovedmålsettingen med frihandelsavtalen er å stimulere til økt samhandel og økonomisk samarbeid mellom partene.

Frihandelsavtalen mellom EFTA og Colombia vil gi Norge bedre markedsadgang i Colombia for industrivarer, inkludert fisk. Frihandelsavtalen innebærer full eliminering av toll for 85 pst. av EFTAs industrivareeksport fra den dagen avtalen trer i kraft. Toll for de resterende varene fjernes over henholdsvis fire og ni år. Frihandelsavtalen gir også gode betingelser for eksport av fisk og marine produkter til Colombia. Norsk eksport av tjenester får bedre betingelser, inkludert rett til etablering i de fleste sektorer i Colombia. Norske bedrifter får i tillegg bedre muligheter til å delta i anbudskonkurranse om offentlige anskaffelser.

Frihandelsavtalen er en avtale mellom Colombia på den ene siden og EFTA-statene på den andre. Den

vil ikke regulere handelen mellom EFTA-statene. Handelen med ubearbeidede landbruksprodukter er regulert i en separat bilateral landbruksavtale mellom Norge og Colombia. Artikkel 1.3 unntar Svalbard fra avtalens virkeområde, med unntak for handel med varer.

I frihandelsavtalens fortalebestemmelser bekrefter partene blant annet sitt engasjement og respekt for miljø, grunnleggende menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter, herunder prinsippene i konvensjoner som partene har tiltrådt under Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO).

EFTA vil, i tråd med etablert praksis, arbeide for at kapitlet om handel og bærekraftig utvikling tas inn i frihandelsavtalen i forbindelse med gjennomgang av avtalen i første møte i Den blandede komité.

Norge og Colombia undertegnet et Memorandum of Understanding (MoU) om politiske konsultasjoner som inneholder eksplisitte referanser til arbeidstakerrettigheter og menneskerettigheter 17. februar 2014 i Bogotá. MoU-en er ikke direkte knyttet til frihandelsavtalen, men etablerer en hensiktsmessig mekanisme for jevnlig dialog med Colombia om arbeidstakerrettigheter.

I og med at frihandelsavtalen og den bilaterale landbruksavtalen anses som en sak av særlig viktighet, er Stortingets samtykke til ratifikasjon nødvendig i medhold av Grl. § 26, annet ledd.

Frihandelsavtalen og den bilaterale landbruksavtalens hoveddeler i engelsk originalversjon med oversettelse til norsk følger som trykte vedlegg til proposisjonen. Vedleggene til avtalene overleveres Stortinget som utrykte vedlegg. Vedleggene er også tilgjengelig elektronisk på <http://www.regjeringen.no>.

2. Nærmere om enkelte punkter i proposisjonen

2.1 Handelen mellom Norge og Colombia

Handelen for varer mellom Colombia og Norge er beskjeden og beløp seg i 2013 til 787 mill. kroner. Norge eksporterte varer for 222 mill. kroner i 2013, noe som er en økning med hele 71 pst. fra 2012. Norsk eksport til Colombia består i hovedsak av kunstgjødsel og maskiner. Norge importerer hovedsakelig landbruksprodukter som kaffe, blomster og frukt fra Colombia. Det er kun et fåtall norske bedrifter som er etablert i Colombia.

Colombia er det fjerde latinamerikanske landet EFTA inngår en frihandelsavtale med. EFTA har tidligere inngått frihandelsavtaler med Mexico, Chile og Peru. Frihandelsavtalen med Colombia legger til rette for økt økonomisk samkvem med Latin-Amerika.

2.2 Menneskerettighetssituasjonen i Colombia

Situasjonen for menneskerettigheter i Colombia er alvorlig. De alvorligste overgrepene skjer overfor menneskerettighetsforkjempere som forsvarer konflikts ofre, de som arbeider med tilbakeføring av jord til internt fordrevne, urfolksledere og fagforeningsaktivister. Alle partene i den komplekse colombianske konflikten, geriljaen, regjeringshæren og post-paramilitære/illegale væpnede grupper, anklages for overgrep. Dagens regjering i Colombia berømmes for å erkjenne problemene i landet og for å ha gjennomført flere viktige reformer for å styrke rettsstaten og vernet om menneskerettighetene. Gjennomføringskapasiteten i statsapparatet er imidlertid en utfordring.

Norge har over lengre tid hatt et betydelig humanitært engasjement i Colombia. De siste årene har det vært bevilget ca. 80 mill. kroner til humanitære formål, demokratistøtte, menneskerettigheter og fredsfremmende formål. Regjeringen erkjenner at situasjonen for menneskerettighetsforkjempere og fagforeningsorganiserte i Colombia er vanskelig. Derfor har Norge gitt støtte til samarbeidet mellom LO og CUT (colombiansk LO), til Høykommissæren for menneskerettigheters kontor i Bogotá, til ILOs arbeid for arbeidstakerrettigheter og til lokale MR-baserte NGO-er.

2.3 Den bilaterale landbruksavtalen

Handelen med ubearbeidede landbruksvarer er ikke regulert i EFTA-konvensjonen. WTOs regelverk forutsetter imidlertid at frihandelsavtalen skal eliminere toll og andre handelsrestriksjoner for den vesentlige del av samhandelen. Det er derfor fremforhandlet individuelle bilaterale avtaler om handel

med ubearbeidede landbruksvarer mellom den enkelte EFTA-stat og Colombia.

I de bilaterale forhandlingene om ubearbeidede landbruksvarer har det vært en forutsetning at hver avtalepart skal kunne gjennomføre sin egen nasjonale landbrukspolitikk. Landbruksavtalen medfører at Norge og Colombia skal gi hverandre tollkonesjoner på landbruksvarer (opprinnelsesprodukter fra avtalepartene) som spesifisert i avtalens vedlegg.

Den bilaterale landbruksavtalen er ellers tilknyttet bestemmelsene i WTO-avtalen om landbruk. Den bilaterale landbruksavtalen trer i kraft samtidig som frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Colombia trer i kraft mellom Norge og Colombia, og opphører dersom Norge eller Colombia sier opp frihandelsavtalen.

2.4 Gjennomføring i norsk rett

I Prop. 1 LS (2013–2014) Skatter, avgifter og toll 2014 gis Finansdepartementet fullmakt til å iverksette tollreduksjoner og andre tollmessige forhold som følger av frihandelsavtaler fremforhandlet med en annen stat for budsjettperioden 2014. Avtalene med Colombia vil bli gjennomført ved endring av tolltariffen. De nødvendige endringer vil også bli gjennomført i Finansdepartementets forskrift av 13. desember 2004 nr. 1702 om preferensielle opprinnelsesregler.

2.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Colombia og den bilaterale avtalen om handel med landbruksvarer mellom Norge og Colombia vil ikke medføre budsjettmessige konsekvenser av betydning. Norske forbrukere vil kunne tjene på økt import fra Colombia gjennom lavere priser og bredere vare- og tjenesteutvalg. Økt handel med varer og tjenester vil gi en samfunnsøkonomisk gevinst for Norge og Colombia. Ut over vanlige oppgaver i forbindelse med Den blandede komité samt toll- og opprinnelsesrelaterte spørsmål, vil ikke avtalene ha administrative konsekvenser av betydning.

2.6 Konklusjon og tilrådning

Frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Colombia og avtalen om handel med landbruksvarer mellom Norge og Colombia vil bidra til økt handel og verdiskaping. Frihandelsavtalen og avtalen om handel med landbruksvarer er forelagt samtlige departementer som alle anbefaler at ratifikasjon finner sted. Nærings- og fiskeridepartementet tilrår at frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Colombia og avtalen om handel med landbruksvarer mellom Norge og Colombia ratifiseres. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Ingrid Heggø, Odd Omland og Knut Storberget, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Ingunn Foss, Gunnar Gundersen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen, Øyvind Korsberg og Jørund Rytman, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, fra Senterpartiet, lederen Geir Pollestad, og fra Venstre Pål Farstad, viser til at frihandelsavtalen mellom EFTA og Colombia ble signert 25. november 2008, og at avtalen trådte i kraft mellom Colombia og henholdsvis Sveits og Liechtenstein 1. juli 2011.

Komiteen er meget fornøyd med at avtalen nå etter nesten seks år kommer til Stortinget for ratifisering. Det er komiteens mening at avtalen vil kunne åpne et nytt kapittel i forholdet mellom Norge og Colombia.

Komiteen er kjent med at USA og Colombia fremforhandlet en frihandelsavtale som ble gjeldende fra 15. mai 2012, og at frihandelsavtalen mellom EU og Colombia ble iverksatt fra 1. august 2013. Frihandelsavtalen mellom Norge og Colombia vil, når den trer i kraft, hindre at norske bedrifter og selskaper kommer i konkurransevidende situasjoner overfor Colombias øvrige handelspartnere i USA og EU.

Avtalen inkluderer handel med varer, tjenester, investeringer, offentlige anskaffelser, immaterielle rettigheter, konkurranse, tvisteløsning og teknisk bistand. Komiteen merker seg at handelen med ubearbeidede landbruksprodukter er regulert i en bilateral landbruksavtale mellom Norge og Colombia, og at samtlige andre EFTA-land har inngått tilsvarende bilaterale avtaler.

Colombias posisjon i Latin-Amerika har styrket seg de siste årene, og landet har i samme periode opplevd en økonomisk vekst som overgår de fleste andre land i regionen. Komiteen merker seg dette. Colombia har det siste tiåret jobbet intensivt med å internasjonalisere økonomien blant annet gjennom inngåelse av frihandelsavtaler med en rekke land. Veksten i direkte utenlandsinvesteringer har også vært formidabel. Komiteen er kjent med at handelen for varer mellom EFTA-landene og Colombia og mellom Colombia og Norge er av relativt begrenset omfang i dag. Norsk eksport til Colombia omfatter blant annet maskiner og kunstgjødsel, mens Norge importerer landbruksprodukter som kaffe, frukt og blomster. Det er imidlertid komiteens mening at inngåelse av en frihandelsavtale har potensial til i betydelig grad å øke den bilaterale handelen mellom avtalepartene.

Komiteen er positiv til de oppnådde forhandlingsresultatene, som blant annet innebærer at Colombia fjerner tollene for de viktigste norske eksportvarene etter at avtalen trer i kraft. Komiteen er videre positiv til at avtalen gir Norge betydelig forbedret markedsadgang for industrivarer og fisk, og at eksport av tjenester fra Norge gis bedre betingelser enn med WTOs avtale om handel med tjenester (GATS).

Komiteen viser til at handelen med ubearbeidede landbruksprodukter reguleres i en egen bilateral landbruksavtale. Komiteen mener det er positivt at Colombia får bedre adgang for sine landbruksprodukter gjennom denne avtalen enn gjennom det eksisterende GSP-systemet. Videre merker komiteen seg at avtalen forplikter partene til å søke ytterligere liberalisering av handelen med landbruksvarer seg imellom.

For tjenestområdet merker komiteen seg at forhandlingsresultatet i det vesentligste svarte til de norske forventningene. Komiteen vil spesielt trekke frem skipsfart og maritim sektor som viktig for Norge. Colombia har i avtalen fjernet alle restriksjoner for internasjonal skipsfart, samt visse typer innenlandsk sjøtransport. I tillegg muliggjør avtalen at norske rederier også kan utføre veitransport i Colombia når dette inngår i det generelle transportoppdraget. Komiteen er kjent med at norske skipsfartinteresser i Colombia er relativt beskjedne på det nåværende tidspunkt, men at økt markedsadgang vil kunne skape større vekst på dette området i fremtiden.

Komiteen viser til at en rekke petroleumsselskaper, også norske, i økende grad har vist interesse for Colombia de senere år. Colombia har store forekomster av olje og gass, og produksjonen har økt. Komiteen er positiv til at Colombia har forpliktet seg til å sikre markedsadgang for norske selskaper som tilbydere av et bredt spekter av energirelaterte tjenester.

Komiteen viser til at Colombia har signert bilaterale investeringsbeskyttelsesavtaler med blant annet Sveits, Storbritannia og Spania de senere år. Komiteen er på generelt grunnlag positiv til inngåelse av slike avtaler der hvor dette er hensiktsmessig og basert på næringslivets behov. Det er komiteens oppfatning at rettslig bindende investeringsavtaler bidrar til økt forutsigbarhet og redusert investeringsrisiko for norsk næringsliv og for investeringslandene. I et globalt og konkurranseintensivt næringsliv er det særlig viktig at norske bedrifter ikke har svakere investeringsadgang og -beskyttelse enn konkurrerende bedrifter.

Verdensbankens Doing Business-rapport er en årlig oversikt og rangering av land som har gjort positive endringer i rammevilkårene for næringslivet.

Komiteen merker seg at Colombia ifølge Verdensbanken er blant de beste landene i Latin-Amerika på dette området. Colombia har gjort en rekke positive reformer de siste årene blant annet knyttet til reduksjon i byråkrati, styrket etterlevingen av kontrakter og gjort det lettere å etablere bedrifter. Komiteen mener at det bør vurderes hvorvidt norsk bistand til Colombia i større grad også bør rettes inn mot tiltak knyttet til næringsliv, investeringer og handelsfasilitetering og at dette kan ses i sammenheng med ratifikasjon av frihandelsavtalen.

Komiteen er positiv til at regjeringen i større grad vil samordne og innrette bruken av virkemiddelapparatet opp mot næringslivets behov i utlandet. I dette mener komiteen at forutsigbare økonomiske rammevilkår og diplomatisk tilstedeværelse er av betydning. Komiteen er kjent med at det tidligere har eksistert et Nordisk Handelskammer i Colombia. Komiteen mener at et slikt handelskammer, basert på næringslivets behov, kan være et viktig instrument for både å øke den bilaterale handelen mellom Norge og Colombia, samt å bistå norske selskaper i Colombia.

Komiteen viser til at Norge gjennom EFTA har et av verdens mest omfattende nettverk av frihandelsavtaler med land utenfor EU/EØS. Komiteen er samtidig innforstått med at flere av landene som EFTA har inngått avtaler med, har til dels store utfordringer innenfor menneskerettighetsområdet. Dette gjelder, slik komiteen ser det, også Colombia. Komiteen er samtidig innforstått med at myndighetene i landet erkjenner og er åpne for disse utfordringene, og har iverksatt en rekke tiltak for å bedre situasjonen. Komiteen er kjent med at både USAs president Barack Obama og EU-kommisjonens president Herman Van Rompuy har berømmet Colombias regjering for fremskrittene som landet har gjort innen økonomisk vekst og sosial utvikling de siste årene.

EFTAs ministermøte vedtok sommeren 2010 en felles plattform for å inkludere miljø og arbeidstakerrettigheter i fremtidige frihandelsavtaler. Norge og Colombia undertegnet en bilateral Memorandum of Understanding (MoU) om politiske konsultasjoner med referanser til arbeidstakerrettigheter og menneskerettigheter i februar 2014. Komiteen merker seg dette.

Komiteen er kjent med at Norge har et betydelig humanitært engasjement i Colombia, både gjennom bistand til norske, internasjonale og lokale organisasjoner og som tilrettelegger for fredsforhandlingene mellom Colombias regjering og geriljagruppene FARC og ELN. Komiteen støtter dette engasjementet.

Komiteen merker seg at menneskerettighetsorganisasjonen Human Rights Watch (HRW) i sin

rapport for 2014 slår fast at geriljagruppene FARC og ELN, til tross for fredsforhandlingene med myndighetene, fortsetter å begå grove overgrep mot sivile, inkludert drap, bortføringer, trusler og omfattende rekruttering av barnesoldater. Både FARC og ELN fortsetter bruken av antipersonell landminer, som ifølge colombianske myndigheter tok livet av 13 sivile og såret 107 mellom januar og august 2013. Komiteen merker seg samtidig at det ifølge HRW har vært en dramatisk reduksjon i påståtte drap begått av sikkerhetsstyrkene siden 2009.

Komiteen viser til at hovedintensjonen med frihandelsavtalen er å øke det økonomiske samkvemmet mellom Norge og Colombia. Avtalen er, slik komiteen ser det, således ikke primært en avtale som har til hensikt å løse utfordringene knyttet til menneskerettighetssituasjonen, arbeidstakers rettigheter m.m. i Colombia. Komiteen viser imidlertid til at handelsliberalisering kan ha en positiv effekt på beskyttelse av menneskerettighetene. En studie utført av de to norske forskerne Eriksen og De Soysa (2009) ved NTNU/PRIO viser at økonomisk frihet, slik som blant annet måles i den årlige indeksen Economic Freedom of the World, samvarierer sterkt med bedre vern om menneskerettighetene. Komiteen merker seg at Colombia er blant landene i Latin-Amerika som har høyest grad av økonomisk frihet som målt på indeksen. På denne bakgrunn mener komiteen at frihandelsavtalen med Colombia vil kunne bedre, heller en svekke situasjonen for menneskerettigheter og arbeidstakers rettigheter i landet.

Komiteen merker seg at hovedmålsettingen med frihandelsavtalen er å stimulere til økt handel og økonomisk samarbeid mellom partene. Komiteen har merket seg at handelen med Colombia i utgangspunktet er liten. Da Colombia er et land i utvikling, er det viktig at en handelsavtale kommer på plass.

Komiteen viser videre til at Norge og Colombia har undertegnet et Memorandum of Understanding (MoU) om politiske konsultasjoner som inneholder eksplisitte referanser til arbeidstakerrettigheter og menneskerettigheter. Komiteen merker seg at MoU-en ikke er direkte knyttet til frihandelsavtalen, men at den etablerer en mekanisme for jevnlig dialog med Colombia om arbeidstakerrettigheter. Ved å sikre MoU vil det bidra til at menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter blir ivaretatt.

Komiteen ser det som alvorlig at det fortsatt pågår omfattende overgrep overfor flere sivilsamfunnsorganisasjoner i Colombia, og har merket seg at situasjonen for menneskerettighetsforkjempere og fagorganiserte i Colombia er spesielt vanskelig. Komiteen ser det som positivt at Norge gir støtte til bl.a. ILOs arbeid for arbeidstakerrettigheter og samarbeidet mellom LO og colombiansk LO (CUT).

Komiteen ser det som positivt at regjeringen varsler at den vil fortsette å benytte etablerte multilaterale og bilaterale kanaler for å ta opp situasjonen for menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter i Colombia.

Komiteen merker seg også at utenriksministeren i brev til komiteen datert 13. mai bekrefter at regjeringen aktivt vil følge opp spørsmål knyttet til arbeidstakerrettigheter og menneskerettigheter i de kommende konsultasjoner med Colombia. For komiteen er det viktig at regjeringen holder Stortinget jevnlig orientert om status for arbeidet knyttet til dette.

Komiteen ser det som positivt at det er fremforhandlet en MoU som legger til rette for politiske konsultasjoner, og som har etablert en mekanisme som legger til rette for at norske myndigheter regelmessig vil kunne diskutere menneskerettigheter og arbeidstakeres rettigheter direkte med colombianske myndigheter. Komiteen forutsetter at regjeringen følger dette tett opp.

Komiteen har merket seg synspunktene som kom fram under høringen om at en ratifisering av avtalen kan virke forstyrrende på den pågående fredsprosessen. Komiteen merker seg imidlertid at regjeringen varsler at Norges engasjement i fredsprosessen skal videreføres og styrkes, og støtter dette. Komiteen merker seg at statsråden i brevet til komiteen, datert 13. mai 2014, varsler at for å støtte videre opp om fredsprosessen vil regjeringen videreføre Norges bidrag gjennom FN-organisasjoner og frivillige organisasjoner, samt videreutvikle den nære kontakten med de faglige hovedsammenslutningene og presidentens menneskerettighetsprogram. Komiteen ser dette som viktig.

Komiteen viser til at internasjonalt varebytte og gjensidig forpliktende avtaler om frihandel har hatt og har meget stor betydning for Norges egen økonomiske utvikling. Det samme gjelder de fleste av verdens industriland. Komiteen ser det som viktig at også verdens utviklingsland i større grad kan dra nytte av gode handelsvilkår, men vil samtidig peke på at utviklings- og fordelingseffektene også avhenger av de politiske rammevilkårene i det enkelte land.

Komiteen viser til at forhandlinger om frihandelsavtaler med stater som preges av mangelfullt utviklet demokrati og vern om menneskerettighetene, reiser særskilte utfordringer. Komiteen mener det er viktig med åpenhet og offentlig debatt om innhold og konsekvenser av internasjonale avtaler generelt – og særlig med land der demokrati og menneskerettighetsvern står svakt. Komiteen viser til at det er tilfelle i mange utviklingsland og en rekke land som Norge allerede har fungerende frihandelsavtaler med.

Frihandelsavtalen mellom EFTA og Colombia ble signert i 2008 og trådte i kraft mellom Colombia og Sveits og Liechtenstein i 2011. Når Norge har ventet med å ratifisere den, har det sammenheng med menneskerettighetssituasjonen i Colombia. Den er etter komiteens syn på flere områder meget alvorlig.

Komiteen vil vise til at man fra norsk side i de seks årene fra frihandelsavtalen ble signert, har tatt flere initiativer for å rette søkelyset på menneskerettighetssituasjonen og på hva som kan gjøres for å forbedre denne.

Komiteen forutsetter at regjeringen og berørte departementer aktivt vil følge opp og bruke de nye muligheter som nå er skapt for at Norge kan ta opp og fremme menneskerettighetsvernet i Colombia med landets myndigheter, herunder ikke minst vilkårene for menneskerettighetsforkjempere, urfolksledere og fagforeningsaktivister. Komiteen forutsetter også at Norge viderefører et betydelig humanitært bistandsengasjement til fremme av demokrati, menneskerettigheter og fred.

Komiteen viser til at frihandelsavtaler med Mexico, Peru og Chile allerede er på plass, og at Colombia dermed er det fjerde latinamerikanske landet EFTA inngår en frihandelsavtale med. Komiteen har for øvrig notert seg at Alltinget på Island ga sitt samtykke til ratifikasjon av avtalen 15. mai i år.

4. Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Komiteens utkast til innstilling ble 27. mai 2014 oversendt utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse. Utenriks- og forsvarskomiteen svarer følgende i sitt brev av 4. juni 2014:

«Utenriks- og forsvarskomiteen viser til næringskomiteens utkast til innstilling datert 27. mai vedrørende Prop. 63 S (2013-2014) Samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Colombia og en bilateral landbruksavtale mellom Norge og Colombia, begge av 25. november 2008, og har følgende merknader:

Utenriks- og forsvarskomiteens flertall, alle unnatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til næringskomiteens utkast til innstilling til Prop. 63 S (2013-2014) og har ingen ytterligere merknader.

Komiteens medlem frå Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, viser til at situasjonen for menneskerettar og arbeidstakarrettar i Colombia er særskilt alvorleg. Politiske forfølgingar og drap har vore vanleg i over 60 år. I følgje høyringsinnspillet frå Norsk Folkehjelp gjekk talet på drepne fagorganiserte, menneskerettsaktivistar og leiarar i bonde- og urfolksorganisasjonar opp frå 2012 til 2013. Colombia er eit av dei farlegaste landa i verda å vere fagorganisert i.

Denne medlem merkar seg at fagrørsle og sivilsamfunn i Colombia og Noreg har uttrykt sterk motstand mot avtala. Denne medlem er for handelsavtaler, men meiner at regjeringa bør føre ein samstemt nærings-, utviklings- og utanrikspolitikk overfor Colombia, der respekt for menneskerettar er gjennomgåande integrert.

Denne medlem viser til at Colombia avviste ei forpliktande avtale med Noreg om menneskerettar og arbeidstakarrettar. Det er positivt med ein MoU mellom Colombia og Noreg, men denne gir verken høve til å monitorere eller sanksjonere utviklinga av situasjonen for menneskerettar og arbeidarrettar framover.

Denne medlem viser til at evalueringar frå arbeidstakarrettsdelen av frihandelsavtala mellom USA og Colombia, som har ein klausul om menneskerettar og arbeidarrettar, viser svært dårlege resultat. Ein evalueringsrapport utført for Kongressen i USA viste at manglande oppfølging av avtala gjorde at arbeidarrettane i mange tilfelle har blitt svekka etter at avtala trådte i kraft.

Denne medlem noterer seg at motstanden mot frihandelsavtaler i Colombia er omfattande. Motstand mot frihandelsavtala med USA var ein av hovudparolane i dei store demonstrasjonane i 2013 som var dei største i nyare colombiansk historie.

Denne medlem noterer seg at arbeidsforholda i dei eksportretta næringane i landet er karakterisert av manglande kontraktar, låge lønningar, lange arbeidsdagar og helsefearlege tilstandar. Høyringsinnspelet frå Handelskampanjen fortel at etablering av vasskraftanlegg, gruver og plantasjar kan føre til at urfolk og småbønder blir drive på flukt og fratekne rettार. Colombia er eit av landa i verda med flest interne flyktingar og eigarskap til jorda er svært skeivt fordelt.

Denne medlem viser til at Noreg legg til rette for fredsforhandlingar mellom colombianske styresmakter og FARC. Denne medlem merkar seg at det er knytt bekymring til at ei inngåing av frihandelsavtale vil kunne påverke dei pågåande fredsforhandlin-

gane negativt, då Noreg inngår ei avtale som er omstridt mellom dei forhandlande partane.

Denne medlem er kjent med at avtala legg opp til symmetrisk liberalisering og vil understreke at det er uheldig at det blir stilt like krav til utviklingslandet Colombia og Noreg som eit industrialisert land. Avtala inkluderer investeringar, immaterielle rettार og offentleg innkjøp i tillegg til handelsliberalisering. Denne medlem meiner at Colombia som eit utviklingsland skal kunne bruke tilsvarende politiske verkemiddel som Noreg hadde nytte av då vi utvikla oss til eit industrialisert velferdsland.

Denne medlem ser positivt på at Næringskomiteen inviterte til open høyring om denne avtala. Auka informasjon og debatt vil bidra til større openheit og ein breiare samfunnsdebatt om frihandelsavtalene.

Denne medlem meiner at grunnleggande menneskerettar, inkludert arbeidstakarrettar, må bli respekterte og inngå i ein handelsavtale før Noreg kan ratifisere denne. Denne medlem gir difor ikkje sitt samtykke til Prop. 63 S (2013-2014) Samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Colombia og en bilateral landbruksavtale mellom Norge og Colombia, begge av 25. november 2008.»

5. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker i ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Colombia og en bilateral landbruksavtale mellom Norge og Colombia, begge av 25. november 2008.

Oslo, i næringskomiteen, den 5. juni 2014

Geir Pollestad
leder

Jørund Rytman
ordfører